

Nazwa działania: Kontynuacja i wzmocnienie wątku ochrony wód w doradztwie rolniczym, w tym rozwijanie i promowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej

METRYKA DZIAŁANIA:	
Nr działania:	KTM2_6
Rodzaj działania (prawne, administracyjne, ekonomiczne, edukacyjne, kontrolne, inne):	edukacyjne, kontrolne
Lokalizacja (obszar, którego dotyczy działanie – zasięg geograficzny oraz lokalizacja miejsca, w którym ma być podjęte):	<div>Działanie obejmujące całe terytorium lądowe Rzeczypospolitej Polskiej</div> <div></div>
Podstawa realizacji (podstawa prawna bądź nazwa dokumentu, który stanowi podstawę realizacji):	Ustawa z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego Zalecenie Komisji 28E/4 1) przyjęte 15 listopada 2007 r. w odniesieniu do Artykułu 20(1) c) Konwencji Helsińskiej, zmieniające Załącznik III Konwencji Art. 61c, 61d i 61p ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne Art. 38b, 38c, 38d ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne
Sposób wdrażania:	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie będzie na bieżąco opracowywało materiały informacyjne i szkoleniowe oraz szkoliło pracowników ośrodków wojewódzkich. Ośrodki wojewódzkie będą organizowały szkolenia i świadczyły indywidualne usługi doradcze na rzecz rolników.
Okres realizacji:	2016 - 2020 r. - działanie ciągłe, będące kontynuacją z poprzednich lat
Zakres rzeczowy:	<p>Działanie będzie polegało na prowadzeniu w ramach systemu doradztwa rolniczego ciągłej działalności szkoleniowo-informacyjnej w zakresie ograniczania spływu biogenów z terenów rolniczych do wód. Treścią przekazu będą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagadnienia już objęte zasadami wzajemnej zgodności, w tym między innymi program rolnośrodowiskowo-klimatyczny, wymogi dotyczące rolnictwa na obszarach Natura 2000, wymogi wynikające z Dyrektywy Azotanowej i praktyki zazieleniania, - zagadnienia wdrażania ujętych w Krajowym Programie Ochrony Wód Morskich nowych działań dotyczących rolnictwa, - zagadnienia agrotechniczne wykraczające poza ramy wzajemnej zgodności i działania od KTM2_1 do KTM2_5 KPOWM, ale związane z kwestią ograniczania spływu biogenów. <p>Do tej ostatniej grupy należą między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - optymalizacja terminów i dawek nawożenia pod kątem redukcji strat substancji nawozowych, - optymalizacja płodozmianu pod kątem redukcji strat substancji nawozowych, w tym stosowanie przedplonów i międzyplonów, - zasady bezpiecznego dla środowiska składowania kiszzonek, - zasady bezpiecznego dla środowiska czasowego składowania obornika na polu, - orka poprzecznostokowa, - rola barier biogeochemicznych w krajobrazie rolniczym, - optymalizacja składu pasz pod kątem redukcji emisji fosforu, - nowoczesne metody gospodarowania gnojowicą, w tym separacja części stałych i fermentacja. <p>Wiedza będzie przekazywana rolnikom w ramach szkoleń i doradztwa indywidualnego.</p>
Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie / kontrolę (jednostka odpowiedzialna za wdrożenie działania oraz jednostka odpowiedzialna za kontrolę / monitoring realizacji działania):	Jednostka odpowiedzialna za przygotowywanie materiałów informacyjnychi szkoleniowych, szkolenia pracowników wojewódzkich ośrodków doradztwa - Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Jednostki odpowiedzialne za szkolenia oraz działalność informacyjną na rzecz rolników - wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego Jednostka odpowiedzialna za kontrolę dobrych praktyk rolniczych ujętych w zasadach wzajemnej zgodności - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Koordynacja lokalna (zgodnie z wymaganiami dyrektywy morskiej Państwa ramach konwencji regionalnych podejmują i koordynują w regionie działania służące poprawie stanu ekologicznego środowiska morskiego).	Działanie koordynowane lokalnie
Koszty wdrożenia:	21 381 000
Źródło finansowania:	Działanie nie wiąże się z dodatkowymi kosztami. Państwowy system doradztwa rolniczego w Polsce dysponuje rocznym budżetem około 200 milionów PLN. Działanie będzie realizowane w ramach tych środków.

ODNIESIENIE DO CECHY STANU LUB PRESJI:																													
Bezpośredni wpływ na cechę																													
Cecha:	C5 Eutrofizacja Do minimum ogranicza się eutrofizację wywołaną przez działalność człowieka, w szczególności jej niekorzystne skutki, takie jak ubytki różnorodności biologicznej, degradacja ekosystemu, szkodliwe zakwity glonów oraz niedobór tlenu w dolnych partiach wód.																												
Cel środowiskowy:	Morze Bałtyckie, w tym polskie obszary Bałtyku, pozbawione znaczących skutków eutrofizacji wywołanej działalności człowieka, tzn. środowisko morskie niezagrożone przez eutrofizację.																												
Kryteria:	5.1 Poziom substancji biogennych 5.2 Bezpośrednie skutki wzrostu stężeń substancji odżywczych w środowisku (cel środowiskowy - przejrzysta woda) 5.3 Bezpośrednie skutki wzrostu stężeń substancji odżywczych w środowisku (cel środowiskowy - brak negatywnych oddziaływań na organizmy żyjące na dnie)																												
Wstępna ocena stanu w odniesieniu do przedmiotu i zakresu geograficznego działania:	Wstępna ocena stanu dla POM z podziałem na podakweny w którym realizowane będzie działanie wskazuje na stan: <table><tr><th>Nr podakwenu</th><th>Nazwa podakwenu</th><th>Ocena:</th></tr><tr><td>27</td><td>Wody otwarte wschodniej części Bałtyku Władciego</td><td>subGES</td></tr><tr><td>33</td><td>Wody otwarte Zatoki Gdańskiej</td><td>subGES</td></tr><tr><td>35</td><td>Polskie wody przybrzeżne Zatoki Gdańskiej</td><td>subGES</td></tr><tr><td>35A</td><td>Polska część Zalewu Wiślanego</td><td>subGES</td></tr><tr><td>36</td><td>Wody otwarte Basenu Bornholmskiego</td><td>subGES</td></tr><tr><td>38</td><td>Polskie wody przybrzeżne Basenu Bornholmskiego</td><td>subGES</td></tr><tr><td>38A</td><td>Polska część Zalewu Szczecińskiego</td><td>subGES</td></tr><tr><td>62</td><td>Polskie wody przybrzeżne wschodniej części Bałtyku Władciego</td><td>GES</td></tr></table>		Nr podakwenu	Nazwa podakwenu	Ocena:	27	Wody otwarte wschodniej części Bałtyku Władciego	subGES	33	Wody otwarte Zatoki Gdańskiej	subGES	35	Polskie wody przybrzeżne Zatoki Gdańskiej	subGES	35A	Polska część Zalewu Wiślanego	subGES	36	Wody otwarte Basenu Bornholmskiego	subGES	38	Polskie wody przybrzeżne Basenu Bornholmskiego	subGES	38A	Polska część Zalewu Szczecińskiego	subGES	62	Polskie wody przybrzeżne wschodniej części Bałtyku Władciego	GES
Nr podakwenu	Nazwa podakwenu	Ocena:																											
27	Wody otwarte wschodniej części Bałtyku Władciego	subGES																											
33	Wody otwarte Zatoki Gdańskiej	subGES																											
35	Polskie wody przybrzeżne Zatoki Gdańskiej	subGES																											
35A	Polska część Zalewu Wiślanego	subGES																											
36	Wody otwarte Basenu Bornholmskiego	subGES																											
38	Polskie wody przybrzeżne Basenu Bornholmskiego	subGES																											
38A	Polska część Zalewu Szczecińskiego	subGES																											
62	Polskie wody przybrzeżne wschodniej części Bałtyku Władciego	GES																											
Charakterystyka działania w odniesieniu do cechy stanu lub presji:	Zrealizowanie działania przyczyni się do ograniczenia presji związanej z wprowadzaniem do wód substancji biogennych, będących pierwotnym czynnikiem wywołującym eutrofizację. Ograniczenie presji powinno spowodować poprawę szeregu właściwości fizykochemicznych, w tym stężeń fosforu i azotu w wodzie, przezroczystości wody i natlenienia warstw przydennych. Ponadto, ograniczenie presji powinno przyczynić się do poprawy stanu ochrony																												
Odniesienie działania do elementów ekosystemu wskazanych z załączniku III MSFD:	Ryby, ptaki, siedliska w słupie wody, siedliska na dnie morskim																												

WYNIKI ANALIZ WSKAZANYCH W ART. 13.3 PAR 2 MSFD, W TYM ANALIZ KOSZTÓW I KORZYŚCI:

EFEKTYWNOŚĆ	Ocena	Waga	Ocena z uwzgl.wag
KRYTERIUM 1 Redukcja presji	1	2	2
KRYTERIUM 2 Liczba cech GES	3	1	3
KRYTERIUM 3 Zasięg geograficzny	4	1	4
KRYTERIUM 4 Czas osiągnięcia celu	4	0,5	2
OCENA NA PODSTAWIE KRYTERIÓW			11

<7	bardzo niska	1
7 - 8	niska	2
8 - 9	średnia	3
9 - 11	wysoka	4
> 11	bardzo wysoka	5

OCENA EFEKTYWNOŚĆ DZIAŁANIA	5	bardzo wysoka
-----------------------------	---	---------------

KOSZT WDROŻENIA		
Całkowity koszt wdrożenia		21 381 000

> 250 mln PLN	bardzo wysoki	1
150-250 mln PLN	wysoki	2
75-150 mln PLN	średni	3
10-75 mln PLN	niski	4
< 10 mln	bardzo niski	5

OCENA KOSZT WDROŻENIA	4	niski
-----------------------	---	-------

		EFEKTYWNOŚĆ				
		5	4	3	2	1
KOSZT	1	3	3	2	1	1
	2	3	3	3	2	1
	3	4	4	3	2	2
	4	5	4	3	3	3
	5	5	5	4	3	3

OCENA OSTATECZNA	5
------------------	---

WYNIKI / KOMENTARZ
<p>Rolnictwo jest najpoważniejszym obok gospodarki ściekowej źródłem zanieczyszczeń wód śródlądowych i morskich biogenami. Konkurencja na rynku rolnym wymaga stosowania coraz bardziej zaawansowanych często coraz intensywniejszych metod uprawy i hodowli. Wiąże się to ze wzrostem potencjalnych zagrożeń dla środowiska, w tym dla wód. Aby tym zagrożeniom przeciwdziałać konieczne jest jednoczesne wprowadzanie wielu mniejszych i większych usprawnień i modyfikacji. W większości z nich da się wyróżnić zarówno aspekt ochrony środowiska, jak i poprawy efektywności produkcji rolnej choć proporcje bywają różne. Realizacja wszystkich tych usprawnień i modyfikacji, w tym ujętych w innych działaniach Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich nie będzie możliwa bez stałego podnoszenia poziomu zawodowej wiedzy rolników. Znajomość zagrożeń dla środowiska wodnego, jakie może stwarzać współczesne rolnictwo oraz świadomość, że ochrona gleb i wód na dłuższą metę ma sens ekonomiczny nie tylko dla całego społeczeństwa, ale i dla rolnictwa sprzyja akceptacji działań ochronnych wśród rolników i poprawia skuteczność ich wdrażania. Właśnie poprawie skuteczności działań ochronnych, zarówno tych obowiązkowych, jak i dobrowolnych, służy doradztwo rolnicze w kontekście Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich.</p> <p>KORZYŚCI Dla działania nie została przeprowadzona analiza ilościowa. Rozpoznano korzyści z wdrożenia działania (analiza jakościowa). Dokonano oceny pod kątem stopnia spełniania następujących kryteriów: 1. Redukcja presji, 2. Liczba cech GES, 3. Zasięg geograficzny, 4. Czas osiągnięcia celu. Uwzględniając przy tym wagi kryteriów, kolejno dla Redukcji presji - 2; Liczby cech GES - 1; Zasięgu geograficznego - 1 i Czasu osiągnięcia celu - 0,5. W wyniku tej oceny działanie otrzymało ocenę 11. W przełożeniu tego wyniku na 5-stopniową skalę, gdzie 1 oznacza bardzo niską, a 5 bardzo wysoką efektywność dało ocenę 5.</p> <p>KOSZTY Szacunkowe koszty wdrożenia działania wynoszą 21381000 PLN. Źródło oszacowania kosztów:www.stat.gov.pl "Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2013 r." Założenia do szacunku kosztów: Założono szkolenie dla rolników z każdego z województw z zakresu "Rozwijania i promowania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej" oraz rolnictwa ekologicznego ze szczególnym uwzględnieniem szkodliwości nawozów mineralnych; (według stanu na koniec 2013r. było 1 425 386 gospodarstw rolnych indywidualnych); w roku 2017 szkoleniami zostanie objętych: 64 828 rolników z kujawsko-pomorskiego, 26 531 z opolskiego, 28 663 z zachodniopomorskiego, w 2018: 59 072 z dolnośląskiego, 177 985 z lubelskiego, 21 025 z lubuskiego, 128 185 z łódzkiego, 142 833 małopolskiego, w 2019: 211 896 z mazowieckiego, 132 684 z podkarpackiego, 79 010 z podlaskiego i 39 733 z pomorskiego, w 2020: 58 865 z śląskiego, 90 201 z świętokrzyskiego, 41 697 z warmińsko-mazurskiego, 122 255 z wielkopolskiego; założono, że średni koszt szkolenia z zakresu rolnictwa ekologicznego 1-dniowego wyniesie 20 PLN/os. (z wykładowcą, materiałami i serwisem kawowym) - szkolenia będą się odbywać każdorazowo w salach należących do JUST udostępnianych nieodpłatnie. 21 380 805 PLN (rok 2017 - 1 800 330, rok 2018 - 7 935 360, rok 2019 - 6 949 845, rok 2020 - 4 695 270 PLN).</p> <p>EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA Ostatecznie, uwzględniając wyniki analizy jakościowej oraz szacowane koszty, pod względem efektywności kosztowej działanie oceniono na 5 (w 5-stopniowej skali, gdzie 1 oznacza bardzo niską, a 5 bardzo wysoką efektywność kosztową).</p>